

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/105/2019
Identifikačné číslo spisu: 1110206524
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Petříková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1110206524.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne ise, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Elektrárenská 12428, právne zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. HAJDUČÍK, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Ľ. Fullu 3, proti žalovaným 1/ J. W., bývajúcej v Q., 2/ I. W., bývajúcemu v Q., obaja zastúpení Advokátskou kanceláriou Mojžiš a partneri, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Sasinkova 10, o zaplatenie 7 892,08 eur s prísl., vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 22C/38/2010, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 7. marca 2017 sp. zn. 14Co/327/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaní majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa sa žalobou podanou na Okresnom súde Bratislava I (ďalej ako „súd prvej inštancie“) domáhala, aby súd uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť jej spoločne a nerozdielne sumu 7 892,08 eur s príslušenstvom.
2. Súd prvej inštancie rozsudkom z 11. januára 2013 č. k. 22C/38/2010-174 rozhodol, že žalovaní 1/ a 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyňi sumu vo výške 7 892,08 eur spolu s úrokmi z omeškania vo výške 0,05 % denne zo sumy 6 595,23 eur od 1. marca 2006 do zaplatenia a vo výške 0,05 % denne zo sumy 1 296,85 eur od 14. marca 2006 do zaplatenia, náhradu súdneho poplatku vo výške 473,50 eur a náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 2 644,36 eur na účet právneho zástupcu žalobcu Advokátskej kancelárie JUDr. HAJDUČÍK, s.r.o. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že žalobkyňa a žalovaní uzavreli zmluvu o dielo, predmetom ktorej bola rekonštrukcia a dostavba rodinného domu, a v zmysle ktorej sa výslovne dohodli, že ich právne vzťahy sa riadia ustanoveniami o zmluve o dielo podľa Obchodného zákonníka (ďalej ako „ObZ“). Predmetné ustanovenie súd prvej inštancie posúdil ako dohodu o voľbe práva podľa § 262 ObZ, v zmysle čoho neprihliadol na obranu žalovaných, že zmluvu je možné posúdiť výlučne podľa ustanovení Občianskeho zákonníka (ďalej ako „OZ“), pretože neobsahuje písomnú dohodu o voľbe práva podľa § 262 ObZ. Vzhľadom na skutočnosť, že zmluvný vzťah uzavretý medzi účastníkmi súd prvej inštancie posúdil ako

vzťah záväzkovoprávny, vzniknutý na základe zmluvy, v ktorej si účastníci v súlade s § 262 ObZ zvolili, že sa bude spravovať ustanoveniami ObZ, nemohol prisvedčiť ani obrane žalovaným spočívajúcej v námietke premlčania, pretože premlčacia doba, ktorú je potrebné aplikovať na prejednávany prípad je ustanovená v § 397 ObZ. Uviedol, že s prihliadnutím na § 392 ods. 2 ObZ žalobkyňa si svoje právo uplatnila na súde včas a nie je premlčané. Dospel tak k záveru, že žaloba žalobkyne je dôvodná a preto jej priznal právo na úhradu žalovanej sumy.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu súdu prvej inštancie podali žalovaní odvolanie. Krajský súd v Bratislave (ďalej ako „odvolací súd“) rozsudkom zo 7. marca 2017 sp. zn. 14Co/327/2013 vo výroku I. zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu zamietol a vo výroku II. rozhodol, že žalovaní 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov prvostupňového aj odvolacieho konania v celom rozsahu. Odvolací súd po preskúmaní výsledkov dokazovania a námietky žalovaných, či na daný zmluvný vzťah možno alebo nemožno aplikovať § 52 ods. 2 OZ v znení novely č. 379/2008, teda v období po uzavretí zmluvy o dielo medzi stranami uviedol, že táto novela zaviedla obligatórnu aplikáciu ustanovení o spotrebiteľských zmluvách vždy, keď je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom, t. j. podľa § 52 a nasl. OZ a zákona č. 250/2007 o ochrane spotrebiteľa (ďalej ako „zákon o ochrane spotrebiteľa“). Odvolací súd v tejto súvislosti poukázal na stanovisko občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave k výkladu § 5 zákona o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom pred 1. májom 2014, podľa ktorého uvedené ustanovenie možno aplikovať aj na konania začaté pred jeho účinnosťou, t. j. aj na konania začaté pred 1. májom 2014. Rovnako poukázal aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 MCdo 14/2014 a 8 MCdo 13/2014 k aplikácii § 52 ods. 2 OZ, ktorý konštatoval, že toto ustanovenie nadobudlo účinnosť dňa 1. mája 2014 a právne predpisy, ktorých súčasťou sú, nemajú prechodné ustanovenia. To znamená, že od ich účinnosti sa vzťahujú aj na právne vzťahy založené pred týmto dňom. Odvolací súd tak dospel k záveru, že aj na zmluvný vzťah účastníkov konania na základe zmluvy o dielo z 29. júna 2004 sa vzťahuje úprava zavedená ustanovením § 5b zákona o ochrane spotrebiteľa a ustanovením § 52 ods. 2 OZ v znení účinnom od 1. mája 2014. Odvolací súd tak mal za to, že vo vzťahu k námietke premlčania sa tak musí aplikovať § 101 OZ, podľa ktorého je premlčacia doba trojročná. Žalobkyňa si žalobou uplatnila nárok na zaplatenie plnenia z faktúry č. 11/06, splatnej dňa 29. februára 2006 a z faktúry č. 16/6, splatnej dňa 13. marca 2006. Odo dňa nasledujúceho od splatnosti faktúr začala plynúť trojročná premlčacia lehota na uplatnenie tohto práva žalobkyne na súde. Keďže žalobu podala až 12. februára 2010, je žalovaný nárok premlčaný. Odvolací súd tak konštatoval, že vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie pri rozhodovaní vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci vo vzťahu k námietke premlčania a rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietol v celom rozsahu.

4. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej ako „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnila poukazom na § 421 ods. 1 písm. b) a písm. c) CSP. Vo vzťahu k dovolacím námietkam dovolateľka uviedla, že dovolací dôvod spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, t. j. aplikáciou nesprávneho právneho predpisu (ustanovenia § 52 ods. 2 OZ a § 5b zákona o ochrane spotrebiteľa), ktorý nadobudol platnosť po uzavretí zmluvy o dielo medzi stranami a po podaní žaloby, čím došlo k porušeniu základnej právnej zásady zákazu retroaktivity právnych noriem. Pritom poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 MCdo 4/2012, sp. zn. 2 MCdo 9/2013 a na rozhodnutie Ústavného súdu SR PL. ÚS 36/95.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP) a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie nie je dôvodné.

6. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

6.1. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od

vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

8. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

9. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

10. Odborná spisba rozdeľuje podmienky prípustnosti dovolania na objektívne: a/ prípustný predmet, b/ lehota na podanie dovolania, c / náležitosti dovolania a na subjektívne, t. j. osoba oprávnená podať dovolanie (Ficová a kol. Občianske procesné právo, Druhé aktualizované a doplnené vydanie, Bratislava, Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK, 2008, str. 344).

10.1. V Civilnom sporovom poriadku sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne: v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené osoby, ktoré sú oprávnené podať dovolanie.

11. Dovolateľka v danom prípade vyvodzuje prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. b) a písm. c) CSP, pričom ako otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne uviedla otázku, či v prejednávanom spore sa retroaktívne aplikuje ustanovenie § 52 ods. 2 OZ a teda či sa v danom spore jedná o obchodnoprávny vzťah so štvorročnou premlčacou dobou alebo o občianskoprávny vzťah s trojročnou premlčacou dobou. Poukázala pritom na rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 6 MCdo 4/2012 z 27. marca 2013 a sp. zn. 2 MCdo 9/2013 z 27. augusta 2014.

11.1. V rozhodnutí sp. zn. 6 MCdo 4/2012 z 27. marca 2013 dovolací súd konštatoval, že zmluva o úvere sa spravuje ustanoveniami ObZ, preto aj právny vzťah medzi žalobcom ako ručiteľom a žalovaným ako dlžníkom bolo potrebné posúdiť podľa príslušných ustanovení ObZ. Pričom následne aj na otázku premlčania žalobcom uplatneného nároku bolo potrebné aplikovať ustanovenia ObZ.

11.2. V rozhodnutí sp. zn. 2 MCdo 9/2013 z 27. augusta 2014 dovolací súd uviedol, že akcent kladený na zákaz retroaktivity právnych noriem, ako na jeden zo základných prvkov právneho štátu, pramení z požiadavky právnej istoty. Zákaz retroaktivity spočíva v tom, že podľa súčasnej právnej normy nie je možné posúdiť ľudské správanie, právne skutočnosti alebo právne vzťahy, ktoré sa uskutočnili skôr, než právna norma nadobudla účinnosť.

12. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP predpokladá, že právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Právna úprava účinná od 1. júla 2016 dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí). Zároveň platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca (kľúčová) pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritorne rozhodnutie, a ani akademické otázky, ktoré nemajú vôbec súvis s rozhodovaným sporom.

13. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP je relevantná právna otázka, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi vyskytla nejednotnosť navonok prejavovaná v prijatí odlišných

právnych názorov; inými slovami ide o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, v jej riešení dovolacími senátmi sa ale prezentuje nejednotnosť brániaca vytvoreniu ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, je jeho (procesnou) povinnosťou: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) označením konkrétnych (odlišných, napríklad aj navzájom si protirečiacich) rozhodnutí dovolacieho súdu doložiť, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom skutočne rozhodovaná rozdielne. V rozhodnutí sp. zn. 8 Cdo 78/2017 najvyšší súd doslovne uviedol, že v takom prípade je dovolateľ „povinný dovolací dôvod vymedziť označením rozhodnutí dovolacieho súdu, v ktorých dovolací súd o danej právnej otázke rozhodoval rozdielne (zaujal iné právne závery)“. Obdobný záver vyjadril najvyšší súd aj v ďalších rozhodnutiach (napr. sp. zn. 3 Cdo 87/2017, 4 Cdo 14/2017, 6 Cdo 185/2016, 8 Cdo 141/2017).

14. Na úvod dovolací súd uvádza, že v rámci § 52 OZ bola do odseku 2 tohto ustanovenia doplnená novelou Občianskeho zákonníka veta, podľa ktorej „Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva“. Dosiaľ sa na obchodné spotrebiteľské zmluvy v zmysle § 3 zákona o ochrane spotrebiteľa vzťahovala úprava o neprijateľných podmienkach. Ide o prelom v pôsobnosti Občianskeho zákonníka vo vzťahu k Obchodnému zákonníku. Podľa tejto úpravy účinnej od 13. júna 2014, bude potrebné pre zmluvy uzatvárané spotrebiteľmi, t. j. spotrebiteľské aj obchodné zmluvy, použiť ustanovenia Občianskeho zákonníka a nie Obchodného zákonníka. Znamená to, že ak si zmluvné strany písomne dohodli v zmysle § 262 ObZ, že sa ich vzťah bude riadiť Obchodným zákonníkom, pre spotrebiteľské zmluvy to bude inak. Rovnako to bude platiť aj pre tzv. absolútne obchody, upravené v § 261 ods. 6 ObZ. Ak sa uzavrie spotrebiteľská zmluva podľa Obchodného zákonníka, keďže v Občianskom zákonníku upravená nie je, tak okrem vymedzenia zmluvného typu a jeho podstatných náležitostí sa na všetko ostatné bude vzťahovať Občiansky zákonník. Ak sa podľa § 262 ObZ dohodne uzavretie spotrebiteľskej zmluvy takého typu, aký upravuje Občiansky zákonník, tak rovnako okrem pojmového vymedzenia a podstatných náležitostí sa bude spravovať Občianskym zákonníkom.

15. Dovolací súd len pre úplnosť uvádza, že ešte v čase predchádzajúcim vydaniu všetkých rozhodnutí, na ktoré poukazuje dovolateľka - dovolací súd riešil otázku vzťahu právnej úpravy premlčania podľa Občianskeho a Obchodného zákonníka v prípade (dodávateľom) uplatneného nároku na plnenie (proti spotrebiteľovi) z právneho vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou. V rozhodnutí z 25. januára 2011 sp. zn. 5 MCdo 20/2009, ktoré bolo neskôr publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 36/2013, najvyšší súd zaujal právny záver, že obsahom zmluvy, ktorá spĺňala všetky znaky typovej zmluvy, nesmie byť zmluvné ustanovenie, v zmysle ktorého sa na premlčanie uplatní Obchodný zákonník. Toto ustanovenie spôsobuje totiž nepriaznivejšie postavenie spotrebiteľa, lebo Občiansky zákonník upravuje kratšiu (trojročnú) premlčaciu dobu, s uplatnením Obchodného zákonníka je ale spojená dlhšia (štvorročná) premlčacia doba.

16. Vo vzťahu k dovolacej otázke, dovolací súd rovnako ako odvolací súd, poukazuje na rozsudok dovolacieho súdu sp. zn. 3 MCdo 14/2014 z 21. apríla 2015, v rámci ktorého dovolací súd riešil aplikáciu § 261 ods. 3 písm. d), § 387 ods. 1, § 397 ods. 1 Obchodného zákonníka, ďalej § 52 ods. 2, § 100 ods. 1 a § 101 Občianskeho zákonníka a napokon § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Konštatoval, že ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Rovnako konštatoval, že § 5b zákona o ochrane spotrebiteľa a § 52 ods. 2 OZ nadobudli účinnosť 1. mája 2014 a právne predpisy, ktorých súčasťou sú, nemajú prechodné ustanovenia. To znamená, že od ich účinnosti sa vzťahujú aj na právne vzťahy založené pred týmto dňom. Tento rozsudok dovolacieho súdu bol napadnutý sťažnosťou, ktorú Ústavný súd SR odmietol uznesením z 12. apríla 2016 sp. zn. III. ÚS 194/2016 ako zjavne neopodstatnenú. Obsahovo identické právne závery, ktoré zaujal dovolací súd v predmetnom rozsudku, zaujal dovolací súd aj v iných skutkovo a právne obdobných veciach, ktoré boli prejednané a rozhodnuté dovolacím súdom po 1. máji

2014 (viď rozsudky sp. zn. 8 MCdo 13/2014 z 28. mája 2015, 4 MCdo 17/2014 z 26. novembra 2015, či 8 Cdo 119/2017 z 29. mája 2018).

17. Na margo vyššie uvedeného dovolací súd konštatuje, že v preskúvanom prípade nemá dovolací súd dôvod spochybňovať názor a právne posúdenie odvolacieho súdu. Je potrebné mať na zreteli, že zmluva o dielo v danej veci vykazuje znaky spotrebiteľskej zmluvy. Súdna prax považuje obdobné právne vzťahy vzhľadom na vzťah medzi podnikateľom a nepodnikateľom za typické občianskoprávne (spotrebiteľské) vzťahy. Vzhľadom na to je v plnom súlade s princípmi ochrany spotrebiteľa požiadavka, aby v prípade duplicitnej právnej úpravy rovnakých inštitútov súkromného práva bola (aj z hľadiska premlčania, dĺžky premlčacej doby a jej plynutia) aplikovaná právna úprava obsiahnutá v Občianskom zákonníku, a nie v Obchodnom zákonníku.

18. Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie dovolateľky nie je podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP prípustné, pretože dovolateľkou vymedzená otázka už bola dovolacím súdom riešená a rovnako nie je prípustné ani podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP, pretože tak ako je uvedené v bode 16., uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu nepredstavuje rozdielnosť rozhodovania dovolacieho súdu. Dovolaciemu súdu tak neostávalo iné ako dovolanie dovolateľky podľa § 447 písm. c) CSP ako neprípustné odmietnuť.

19. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.